

Věc: Oponentský posudek bakalářské práce Oleny Ryzhové s názvem: „Národní ztráta tváře ve Wang Šuově satire *Hlavně mě nenazývejte člověkem*“

Autor posudku: doc. Mgr. Jakub Češka, Ph.D.

Již z názvu práce je patrné, že téma bakalářské práce je ze zcela odlišného kulturního a jazykového okruhu, a proto bude velmi obtížně řešitelné. Je totiž otázkou, jestli takto pojaté téma lze pojednat v rámci bakalářské práce. Vzdálenost kulturního kontextu je patrná již v uvozujících kapitolách, v nichž autorka představuje historický, kulturní a politický kontext. Tyto uvozující kapitoly zabírají zhruba dvě třetiny práce. Jsou napsány stručně a věcně, zároveň je zjevné, že bez nich by se zamýšlený výklad neobešel. Autorka tudíž pracuje ve třech základních perspektivách – historické a vysvětlující exkursy, teorie satiry, vlastní analýzy literárního díla. Uvozující kapitoly (do třetí kapitoly) hodnotím kladně, i když i ty upozorňují na problematičnost tématu, a to je právě výrazně odlišný historický, společenský, politický, ale také jazykový kontext čínské literatury. Pokud by autorka zvolila literární dílo v kontextu evropské literatury, nemusela by tolik uvozovat a většinu úsilí by mohla vložit do interpretace zvoleného literárního díla.

V této práci je to ovšem naopak, převažuje výklad kontextu, na detailní interpretaci již nezbývá příliš místa. Interpretační (analytické) části práce výrazně obnažují její problematičnost. Jednak je to koncept satiry, která bývá velmi obecně chápána jako smíšený žánr, již jen kvůli tomu je zapotřebí jej definovat. Jistý přehled definicí sice autorka uvádí, ovšem ty jsou stále velmi obecné. Navíc pokud jde o jazyk (satira je především záležitostí jazyka), autorka mluví pouze o jazyku satiry, o lumpovském slangu a pekingském nářečí, přitom tvrdí, že podrobná analýza slovních hříček atp. přesahuje rámec bakalářské práce. Její charakteristika jazyka satiry je velmi obecná, navíc jí věnuje malý prostor (dvě a půl stránky včetně dlouhého citátu a dalších citací). Autorka sice v textu uvádí čínské znaky, pokud jde ale o interpretovaný román, pracuje s jeho anglickým překladem, který dále překládá do češtiny. Satira, parodie, nadsázka, ironie, atp. jsou ovšem založeny na kódu konkrétního jazyka. Autorka přitom svoje překládání nijak netematizuje. Autorka je zároveň studentkou čtvrtého ročníku sinologie na FF UK, je tedy překvapivé, že neučiní drobný exkurs k otázce možnosti překladu satirických figur z čínštiny. Jelikož neprovádí detailní analýzu jazyka satiry (chápu, že to bude jistě obtížné, patrně by to vyžadovalo rozsáhlejší lingvistické exkursy), nemůže se dostat ke zřetelnější tezi, pouze k obecněji formulovaným poznatkům. Richard Rorty se domníval, že román jako bytostně sebereflexivní (a tudíž také satirický) žánr definuje svébytnost a výlučnost evropanství (Soukromá ironie a liberální naděje; Heidegger, Kundera a Dickens), filozofie podle něj nikoli. Autorka minimálně implicitně polemizuje s jeho tezí, mohla by svoji pozici s ohledem na Rortyho tezi vyjasnit (v případě, že bude ve ztížených podmínkách protipandemických opatření dostupná)? Lze to učinit s opomenutím jazyka originálu a bez důsledné reflexe zakotvení satiry v jazyce?

Práci hodnotím jako velmi dobrou.